



NACIONALINĖ NUSIKALSTAMUMO KONTROLĖS LIETUVOJE KONCEPCIJA (2000)

Tyrėjų grupė: A. Čepas, A. Dapšys, A. Piliavėcas, P. Ragauskas, G. Sakalauskas

Tyrimas buvo atliktas siekiant sukurti mokslinius metodologinius pagrindus nusikalstamumo kontrolės Lietuvoje sistemos reformai, suformuluoti mokslškai pagrįstos nusikalstamumo prevencijos ir kontrolės strategijos bei taktikos gaires.

Apibrėžiant valstybės vaidmenį nusikalstamumo kontrolėje, atkreipiamas dėmesys į tai, jog kovodama su nusikalstamumu valstybė privalo skatinti ir remti visuomenės veiklos iniciatyvas nusikalstamumo kontrolės srityje, vykdomą politiką derinti su jau susiformavusių socialinių institucijų (bažnyčių, tautinių bendrijų ir kt.) veikla, siekti optimalios valstybės ir visuomenės iniciatyvų sąveikos.

Atsižvelgiant į tai, jog didžiąją dalį nusikaltusių asmenų sudaro jauni asmenys, tinkamos jaunimo politikos įgyvendinimas pripažįstamas viena iš strateginių nusikalstamumo kontrolės krypčių. Pripažįstama, kad, veikdama šioje srityje, valstybė ypatingą dėmesį turi skirti šeimai, kaip pagrindiniam visuomenės elementui, taip pat švietimo politikai, kuri diegia vaikui esmines žmogiškąsias vertybes, atsakomybės visuomenei jausmą.

Specifine ir labai svarbia nusikalstamumo kontrolės kryptimi pripažįstama nusikaltimų aukų socialinė teisinė apsauga – šiuo klausimu būtina užpildyti teisinio reguliavimo spragas, parengti ir įgyvendinti sistemą priemonių nusikaltimų aukoms padėti.

Koncepcijoje argumentuojama būtinybė bausmių skyrimo politiką orientuoti į pusiausvyros principu grindžiamą tikslų sistemą, kurią sudaro teisingumo atstatymo tikslas, nusikaltimą padariusio asmens pataisymo ir sugrąžinimo į visuomenę tikslas, vertingų socialinių ryšių išsaugojimo tikslas bei ekonominių bausmės atlikimo kaštų mažinimo tikslas. Taip pat akcentuojamas poreikis ypatingą dėmesį skirti bausmę atlikusių asmenų resocializacijos politikai įgyvendinti.

Parengtoje nusikalstamumo kontrolės ir prevencijos koncepcijoje taip pat numatomos prioritėtinės veiklos kryptys, aptariami nusikalstamumo prevencijos organizacinės-institucinės sistemos reformos klausimai, tarptautinio ir regioninio bendradarbiavimo principai.

Tyrimo pagrindu buvo parengta Nacionalinė nusikaltimų prevencijos ir kontrolės programa (patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2003 m. kovo 20 d. nutarimu Nr. IX-1383, Valstybės Žinios, 2003.04.02, Nr.: 32, Publikacijos Nr.: 1318).

© Teisės institutas, 2000